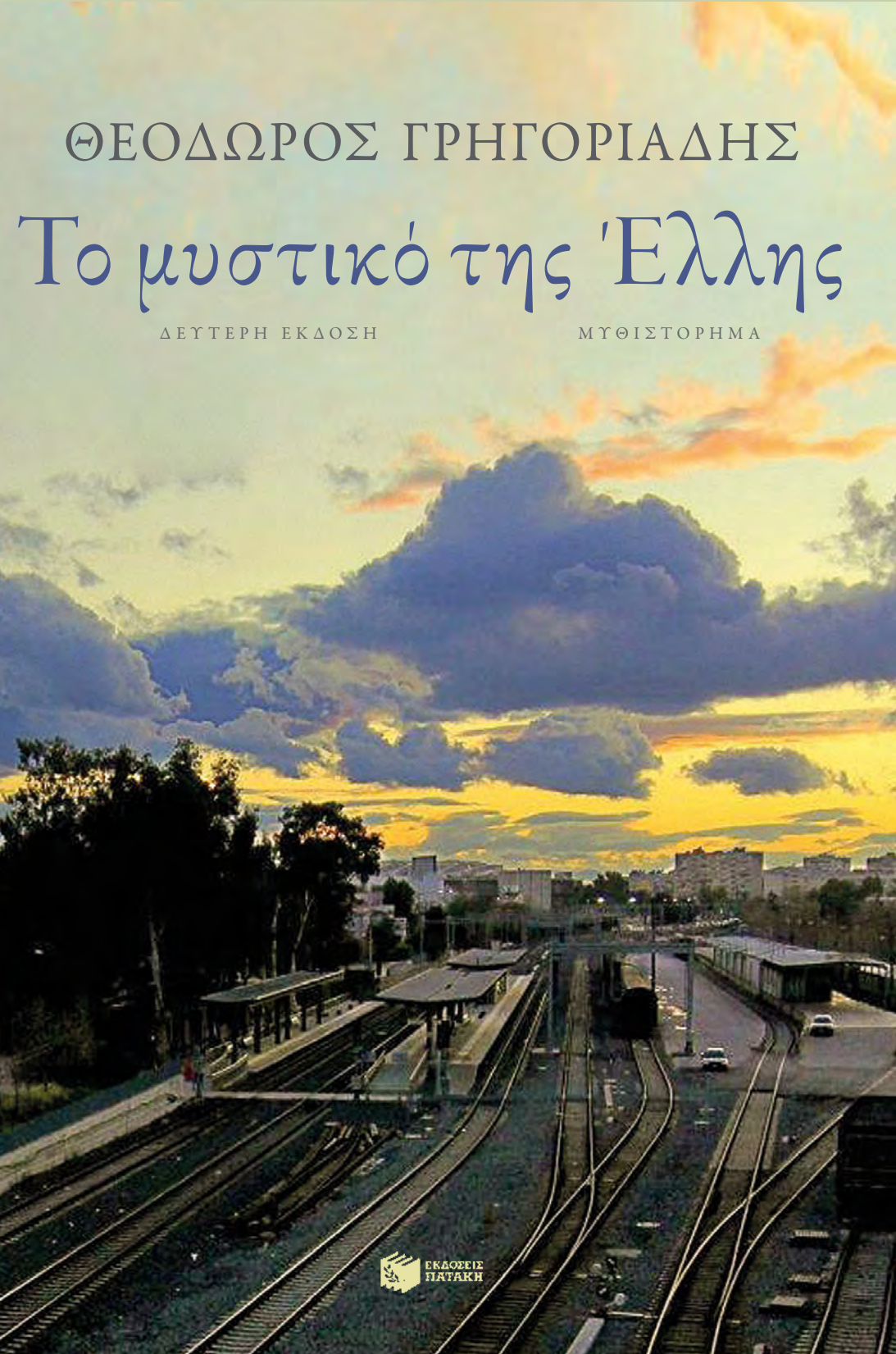


ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

Το μυστικό της Έλλης

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ



ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Και όμως είναι έτσι: είμαστε νάρκισσοι, αιμομίκτες, μαζοχιστές, σαδιστές, πατροκτόνοι, προσελκυστόμαστε και αποσπώμαστε αυθόρμητα από σωματικά ή ηθικά χαρακτηριστικά που διαφέρουν από τα δικά μας, άρα είμαστε αυθόρμητα επιθετικοί απέναντι στον άλλον. Αλλά μπορούμε «να κάνουμε χωριό», όπως λένε· εξάλλου, δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτε άλλο.

JULIA KRISTEVA, «Η σεξουαλικότητα»,
Στην αρχή ήταν η αγάπη. Ψυχάνάλυση και πίστη,
Εκδόσεις Άγρα, μτφρ. Έπη Μελοπούλου,
Αθήνα 2003, σελ. 94

Ο ΑΝΤΡΑΣ ΕΚΕΙΝΟΣ ΒΡΙΣΚΟΤΑΝ κάθε φορά εκεί, στη λαϊκή, στο ίδιο σημείο. Στεκόταν στη γωνία με τα λουλούδια, κρυμμένος θαρρείς από πίσω τους, και την παρατηρούσε καθώς αυτή διάλεγε ψάρια στον απέναντι πάγκο. Όταν άρχισε να τον προσέχει, είχε περάσει καιρός, όμως, όπως συμβαίνει με τις αδιόρατες σχέσεις των ανθρώπων, είχε την αίσθηση ότι τον είχε ξαναδεί. Έτσι, όταν κι εκείνος πλησίασε και της μίλησε, ήταν σίγουρη για το πρόσωπο που την παρακολουθούσε από καιρό.

«Σε βλέπω κάθε Τρίτη εδώ».

Τον κοίταξε απορημένη. Την περνούσε ένα κεφάλι, ένα μελαχρινό κεφάλι με λίγες γκριζες τρίχες.

Αυτός έβλεπε με λαχτάρα την μπλε σακούλα που μόλις είχε γεμίσει με τα ψάρια, τυλιγμένα στο χαρτί.

«Θα τα τηγανίσεις;»

Προς στιγμήν νόμισε ότι την κορόιδευε, όμως εκείνος το εννοούσε: κοιτούσε τα ψάρια, κρυμμένα πίσω από το μπλε νάιλον, τα διαπερνούσε με το βλέμμα, σαν να ήθελε να τα ζυγίσει με μια ματιά.

«Συγγνώμη» του είπε. «Σοβαρά με ρωτάς;»

Αυτός κατέβασε τα μάτια του αμήχανα, μπορεί και ντροπαλά. Η μύτη λεπτή, τέλεια χαρακτηριστικά για έναν περιφερόμενο τύπο σε μια λαϊκή αγορά του Βοτανικού.

«Τόσο πρωτότυπο σου φαίνεται που θα τηγανίσω ψάρια;»

Στα χέρια του κρατούσε μια σακούλα φρούτα.

«Με λένε Αντώνη».

Τον ξανακοίταξε. Το πρόσωπό του ανάδινε μια οικειότητα· ως εκεί.

«Έλλη». Δε δώσανε χέρια, ήταν φορτωμένα και δειλά.

Εκείνος χαμογέλασε.

«Ωραίο όνομα. Πού μένετε;»

«Εδώ γύρω. Απέναντι από τις γραμμές». Κούνησε ελαφρά το κεφάλι της δείχνοντας προς την πλευρά του Ρουφ.

Η Έλλη κοντοστάθηκε για να περάσει μια γιαγιά με το καρότσι της. Ξεχάστηκε αστραπιαία βλέποντας τα χρόνια της γριάς, μα κυρίως την αντοχή της να σέρνει ένα τόσο βαρυφορτωμένο καρότσι. Τέτοια εποχή τόσα φρούτα και λαχανικά; Και να πεις ότι συντηρούνται εύκολα...

Έπρεπε να ανασυνταχθεί.

«Λοιπόν, Αντώνη, τι ακριβώς θέλεις από μένα;»

«Να μιλήσουμε. Μην πάει το μυαλό σου στο πονηρό. Μένεις μόνη;»

«Αυτό είναι αδιακρισία».

Προχώρησε στη στενωσιά των πάγκων για να βγει στην κάθετη οδό. Προς την έξοδο της Νευροκοπίου ανέμιζαν εμπριμέ υφάσματα και άχαρα ρούχα κρεμασμένα,

διαπερασμένα από την υγρασία και τη σκόνη. Σαν να μύριζε βιοτεχνία, το αισθανόταν, είχε καλή όσφρηση. Και αυτός ο τύπος μύριζε... επιμένοντας να ρωτάει.

«Σε ρωτάω... γιατί θέλω... μια φορά να φάμε μαζί ψάρια».

Τα μάτια της στένεψαν και αγρίεψαν. Πώς του πληγωμένου τού ρίχνεις άλλη μία βολή; Σε ποια μιλούσε;

«Άκου να σου πω, Αντώνη, πώς σε λένε. Ή με δουλεύεις ή κοροϊδεύεις τον εαυτό σου. Καλημέρα».

Τον άφησε μετέωρο, τα χείλη του προσπαθούσαν να σχηματίσουν μια εξήγηση, μέσα της μουρμούριζε «Γέμισε η πόλη ψωνάρες και νούμερα». Άλλος ένας. Προχώρησε ακόμα διακόσια μέτρα, διέσχισε τη διάβαση των γραμμών του τρένου. Χώθηκε στην πολυκατοικία και ανέβηκε στο διαμέρισμα. Παραδόξως, όταν τηγάνιζε τα ψάρια, σκεφτόταν συνεχώς τον ψηλό μελαχρινό άντρα με την ελιά στον σβέρκο. Μπα, είχε προλάβει να τη δει; Λάθος, και παράβαση των όρων της.

ΜΠΗΚΕ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ ΜΕ ΟΡΕΞΗ αλλά δεν έβλεπε στα μάτια των παιδιών την ίδια επιθυμία.

«Καλημέρα!»

«Αργήσατε, κυρία» είπε μια μαθήτρια.

«Συγγνώμη, παιδιά, σας στέρησα τρία λεπτά γαλλικά απ' τη ζωή σας».

Τους έδωσε μια άσκηση, μια δραστηριότητα. Να περιγράψουν μια σκηνή ώστε να προκύψει κι ένας γραμματικός χρόνος. Έκανε ακόμη καλό καιρό, λαχταρούσε να βγει στους δρόμους, να βαδίζει, να μιλήσει με τον εαυτό της, να αναλύσει μικροσκέψεις. Να υπολογίζει πάντα σε κάτι.

«Έχετε πάει ποτέ σε λαϊκή αγορά;» τους ρώτησε χωρίς να περιμένει απάντηση.

Ακούστηκαν αδιάφορα ναι και όχι.

«Θέλω να βγάλουμε μια σκηνή, ζωντανή, μέσα από μια λαϊκή της γειτονιάς σας. Της γειτονιάς μας».

Άρχισαν οι γκρίνιες. «Κυρία, εμείς δεν πάμε ποτέ, πάνε οι γονείς μας. Οι γιαγιάδες μας. Να περιγράψουμε καλύτερα ένα mall;»

«Ναι, ένα mall. Ένα shopping centre;» αναφώνησαν.

Από μια τάξη είκοσι οκτώ παιδιών έβλεπε τους μισούς να το σκέφτονται σοβαρά. Οι άλλοι βυθίστηκαν στην απραξία. Όμως γιατί τους είχε δώσει θέμα μια λαϊκή; Άλλες πέντε μέρες μέχρι την επόμενη. Αυτοσαρκάζοταν, σκέφτηκε και φωτίστηκε το πρόσωπό της, δίπλα στο μισάνοιχτο παράθυρο που έβλεπε ένα κομματάκι βλάστησης του Βοτανικού Κήπου. Ενώ εκείνοι έγραφαν, κανόνιζε να ειδοποιήσει τη Λουκία για να πάνε σε μια εκδήλωση στο Γαλλικό Ινστιτούτο.

Η Λουκία μόλις που άντεχε το βάρος των βυζιών της. Τα πρόβαλλε σαν προεξοχή ή κρηπίδωμα, και διασκέδαζε με τα βλέμματα των παρατηρητών. Από δίπλα της η Έλλη, επίπεδη, με εφηβικά στήθη – μια χαρά είναι, τα υπερασπιζόταν. Μετά τα πενήντα ολωνών κρεμάνε, τα δικά μου είναι ορθωμένα. Κοιταζόταν στον καθρέπτη ανιχνεύοντας τις ορατές φθορές και τις ενδεχόμενες ύποπτες ψηλαφήσεις. Πάντως το δέρμα της δεν είχε θαμπώσει – δε ζάρωνε. Ούτε αφηνόταν στον ήλιο απλόχερα για να της ξηραίνει την επιδερμίδα. Πρόσεχε, μια ζωή πρόσεχε.

Η Λουκία βαριόταν τελευταία να την ακολουθεί.

«Δεν πάμε κανένα βράδυ στο ουζερί μας να αράξουμε; Κάπου χωρίς εκδήλωση, χωρίς πρόγραμμα».

Της Έλλης τής ερχόταν πανικός. Της έφτανε που ήταν αραχτή – και δεν ήταν τακτικά, τω όντι, στο σπίτι. «Όταν βγαίνω έξω, προτιμώ δρόση».

«Και είναι δράση μια ταινία; Μια έκθεση φωτογραφίας, να ξεροσταλιάζεις μπροστά στα κάδρα;»

«Και τι είναι δράση;»

Δεν το συνέχισαν, γιατί κατά βάθος και η Λουκία ήθελε να συμμετέχει. Έπειτα, τις συνέδεε κάτι κοινό: η απουσία ενός άντρα. Η ηθελημένη απουσία του αρσενικού. Η ειλημμένη απόφαση να ζήσουν μόνες, χωρίς Εκείνους. Τους είχαν χορτάσει και τους είχαν μάθει για τα καλά. Αρκετά.

ΣΤΗ ΛΟΥΚΙΑ ΔΕ ΜΙΛΗΣΕ ΚΑΘΟΛΟΥ για το περιστατικό με τον μελαχρινό άντρα στη λαϊκή, ούτε καν όταν τον βρήκε την επόμενη φορά εκεί, ίδια ώρα, ίδια στιγμή, ίδια όλα, εκτός από το κούρεμά του. Σαν να γνωρίζονταν χρόνια, μόλις τον αντίκρισε του είπε «Σου πάνε τα κοντά μαλλιά».

Άστραψε το μούτρο του. Κοίταξε τις τσάντες της διερευνητικά.

«Δεν ψώνισες ψάρια σήμερα;»

«Όχι ακόμη, ήθελα να σε ρωτήσω τι προτιμάς».

«Δηλαδή...»

Δεν τον άφησε να αποτελειώσει τη φράση του.

«Ναι» του είπε. «Πες μου τι ώρα σε βολεύει».

Κοίταζε το ρολόι του. «Στις τέσσερις;»

«Εντάξει».

«Να πούμε πού;»

«Στο μετρό, στην έξοδο στις γραμμές. Πρώτα όμως πες μου τι ψάρια θέλεις».

«Τηγανητά» είπε εκείνος. «Τίποτε άλλο».



«Μπας και είμαι για δέσιμο;» μονολογούσε. Προχθές μιλούσε μόνη της στον δρόμο μα κανείς δεν της έδινε σημασία, αφού όλοι πια μιλάνε καλωδιωμένοι με το κινητό τους. «Μπας και είμαι για δέσιμο;»

Γύρισε σπίτι καθυστερώντας επικίνδυνα στην άκρη της διαβάσης καθώς περνούσε ο προαστιακός, πολύχρωμος από τα γκράφιτι. Τρέχει, και καμιά φορά δεν ξέρεις τι σαρώνει στο διάβα του. Σκούπισε προσεκτικά τα παπούτσια της και άδειασε τις σακούλες στην κουζίνα. Επί είκοσι λεπτά άδειαζε σακούλες και τοποθετούσε τα πράγματα. Ήταν έντεκα το πρωί. Θα πεταγόταν στο σχολείο, θα έκανε το μάθημα και γυρίζοντας θα ετοίμαζε το τηγάκι. Και τι σήμαιναν όλα αυτά;

Μίλησε βιαστικά στο τηλέφωνο. «Έλα, μπαμπά. Δε θα περάσω απόψε. Έχω κανονίσει ένα έκτακτο ιδιαίτερο».

Πώς της ήρθε να πει ψέμα; Αυτό δεν είναι καν ένα απλό ψεματάκι, είναι μια πρόφαση που δημιουργεί προϋποθέσεις για περισσότερα. Δηλαδή θα κρατούσε το πρόσχημα του μαθήματος, τόσο σίγουρη ήταν ότι θα χρειαζόταν μελλοντικά;

Το ίδιο είπε και στην Πόπη όταν την πρόλαβε να μπαίνει στο γραφείο των καθηγητών. Ήταν να πάνε για πρώτη φορά να παρακολουθήσουν δοκιμαστικά μαθήματα φλαμένκο, να δούνε αν τους έκανε. «Μου βγήκε ένα έκτακτο μάθημα σε ένα παιδί φίλων». Κάπως έτσι όμως θα έχανε την ευκαιρία να δει αν θα άντεχαν τα πόδια της τους

ισπανικούς ρυθμούς. Η Πόπη επέμενε ότι κάνουν καλό στη μέση, στο παράστημα και στα... νεύρα. Εκείνη θα πήγαινε, της είπε, γιατί δε θα υπήρχε άλλο μάθημα επίδειξης για υποψηφίους.

«Καλά, ξεκίνα εσύ και βλέπουμε».

Στο γραφείο ούρλιαζαν οι καθηγητές ομαδικά. Μιλούσαν για τις πρόσφατες μηνιαίες περικοπές, κόντευαν διακόσια ευρώ τον μήνα και πού είσαι ακόμη, τώρα άρχιζε η λαίλαπα με τα νέα μέτρα. Ο υπουργός Οικονομικών εξήγγειλε και άλλα δεινά, καιγόταν ο τόπος διαφορετικά. Ο καθένας στην πυρά του. Κι όμως, η Έλλη άκουγε αδιάφορα τις κραυγές τους, ακόμα και η Πόπη την κοίταζε υποφιασμένα, «Τι έγινε, καλέ;».

Το «καλέ» δεν της ακουγόταν καλά. Όμως η Πόπη ήταν η πιο κολλητή από τον χώρο του σχολείου, ήταν και οι μόνες ελεύθερες, που λένε, γιατί η Πόπη ήταν χρόνια χωρισμένη, ενώ αυτή απλώς ανύπαντρη. Παλιότερα τις ξεχωρίζαν γιατί αυτές ακούγονταν στις συνεδριάσεις πιο δυνατά. Ίσως να είχανε περισσότερα κουράγια.

«Μέτρα, μέτρα, δεν πάνε να...» είπε φωναχτά η Πόπη, που συνήθως εκπροσωπούσε συνδικαλιστικά τις αριστερές ομάδες.

Ήταν μέσα Σεπτεμβρίου. Έκαιγε ακόμη ο ήλιος, φορτισμένος για τα καλά από το καλοκαίρι. Το νοσταλγούσαν το καλοκαιράκι που άφησαν πίσω τους. «Αχ και να 'μουν στη Γαύδο» έλεγε η Πόπη. «Γυμνή στο φως, με τόσα ωραία κορμιά γύρω μου».

Η Έλλη αμφέβαλλε για τα ωραία κορμιά, εκεί πήγαιναν πολλές συνομήλικες μπαγκατέλες και φρικιά μεσήλικα, αλλά τέλος πάντων, περί ορέξεως... Άλλωστε η Πό-

πη κολυμπούσε παλιότερα παρέα και με έναν νυν κρατούμενο για τρομοκρατία.

Η ίδια δε νοσταλγούσε το εξοχικό στο χωριό. Είχανε πάει δυο μήνες εκεί με τον πατέρα της, ώρες πολλές, μακριά στα βόρεια. Ο πατέρας της καλλιιεργούσε ακόμη τον μπαχτσέ, εκείνη μάζευε φρούτα και λαχανικά, τα συσκευάζε σε βάζα για τον χειμώνα, για όλους. Για την αδελφή της, την ανιψιά της. Για όλους. Ακόμα και στην Εμινέ, τη γειτόνισσα απέναντι, έδινε. Πιο πολύ μοίραζε φαγητό παρά ετοίμαζε τραπέζια. Να όμως που το απόγευμα –γιατί τέσσερις η ώρα δεν ήταν πια μεσημέρι γι’ αυτή–, ύστερα από καιρό –κι εγώ δεν ξέρω πόσο–, θα έστρωνε και πάλι τραπέζι για έναν άντρα μέσα στο σπίτι – γαμώτο, καλό είναι αυτό τώρα;

Τα παιδιά ούρλιαξαν μόλις την είδαν.

«Κυρία Έλλη, γιατί δεν αργήσατε;» φώναζαν θυμωμένα.

Με δυσκολία τούς έβαλε να καθίσουν. Μια μαθήτριά κοιμόταν, μιας άλλης από το έντονο μακιγιάζ δε σηκώνονταν τα βλέφαρά της ή από τίποτε άλλο; Αναγκάστηκε να βγάλει έξω τον Τίμο, αν και της άρεσε ο τσαχπίνικος τρόπος του. Ο Τίμος ήταν μελαχρινός σαν τον Πανούλη του Ζαΐρ και σαν τον Αντώνη, αυτόν που θα του τηγάνιζε ψάρια σε δύο ώρες από τώρα.

Τα παιδιά ζεσταίνονταν, και είχανε δίκιο. Οι τελευταίες ώρες ήταν αφόρητες. «Κυρία, ανοίξτε τα παράθυρα». Τα άνοιξε. Κάποιοι έκαναν έναν θόρυβο πίσω της. Γύρισε ξαφνικά και είδε την κοιμισμένη μαθήτριά με

ένα χάρτινο καραβάκι στο κεφάλι της, έτοιμο για αναχώρηση. Πλησίασε και την ξύπνησε. Στα σαράντα λεπτά της διδακτικής ώρας ζήτημα αν μπορούσε να κάνει για ένα δεκάλεπτο ανενόχλητη μάθημα, χωρίς διακοπές και παρατηρήσεις. Η κοιμισμένη δεν ξυπνούσε. Οι υπόλοιποι συμμαθητές της γελούσαν. Η Έλλη τής τράβηξε την μπλούζα. Εκείνη άνοιξε τα μάτια της: «Μη μ' αγγίζετε» φώναζε «δεν έχετε το δικαίωμα!».

Η Έλλη ήθελε να σηκώσει το χέρι της και να της αστράψει μια σφαλιάρα. Όμως θυμήθηκε την ανιψιά της, πώς έτρεχε να την αγκαλιάσει κάθε φορά.

«Έχω όμως το δικαίωμα να σε σηκώσω στον πίνακα. Για πήγαινε να γράψεις κάτι».

Η μαθήτρια σηκώθηκε τρεκλίζοντας και στάθηκε μπρος στο λευκό ταμπλό. Η Έλλη τής έδωσε τον μαρκαδόρο και της είπε στα γαλλικά να συμπληρώσει μια ημιτελή φράση και αμέσως μετά να χρησιμοποιήσει το ίδιο ρήμα σε μια δική της πρόταση. Η μαθήτρια δυσκολευόταν με τις λέξεις, ειδικά με το ρήμα *frir*, που δεν ήταν από αυτά που θα χρησιμοποιούσε στο φτωχό της λεξιλόγιο. Ποιο παιδί «τηγανίζει ψάρια»;

Η ερωτική ζωή της Έλλης έδειχνε ληγμένη γύρω στα πενήντα. Οχυρωμένη ανάμεσα στα βιβλία, τις μνήμες και τα φωτογραφικά άλμπουμ, πίστευε ότι της ήταν αρκετά. Μια συνάντηση στη λαϊκή της γειτονιάς της, στο Ρουφ, με έναν νεότερο άντρα πυροδοτεί και πάλι τον ακυρωμένο πόθο. Η γνωριμία της με τον παντρεμένο Αντώνη όχι μόνον ενεργοποιεί αισθήσεις και συναισθήματα αλλά τη βάζει σε έναν καινούριο ρόλο, σε μια απρόβλεπτη και ριψοκίνδυνη ιστορία.

Μια ερωτική ιστορία με φόντο τον μικρόκοσμο του Ρουφ και του Βοτανικού, που διαδραματίζεται στις απαρχές της οικονομικής κρίσης, η οποία αποβαίνει καθοριστική για την εξέλιξη της ζωής των ηρώων. Ένα μυθιστόρημα λεπτών αποχρώσεων και ιδιαίτερων συγκινήσεων πάνω στην απουσία, την απώλεια, την αναχώρηση, την απρόσμενη αγάπη, την ολοκληρωτική προσφορά.

Και τώρα μου 'λαχε αυτός. Να της ζητάει κατανόηση ως ικέτης – αντί να έρθει ως Ιάσων, ερχόταν σκλάβος εκλιπαρώντας για λίγη σπιτική ελευθερία, μια τηγανιά, μια ξεχασμένη φροϋδική λακούβα, για εκείνον ασυναίσθητη αλλά έτοιμη για να βουλιάξει αυτός μαζί της μέσα.

ISBN 978-960-16-4649-7

Βοηθ. κωδ. μηχ/σης **8649**